

tillæret har maattet henvende sig til private Værksteder for at faae udført Ting, som man netop paa Grund deraf kun kunde faae meget langsomt udførte, eftersom disse Værksteder ikke vare store nok, medens Holmens Værksteder uden al Tvivl vilde have været istand til at udføre dem baade billigere og hurtigere. Dette Slags Tilfælde ere ikke heldige, men en nærmere Forening og bedre Samvirken vilde i saa Henseende være ønskelig, og naar den rette Villie dertil er tilstede, vil det heller ingenlunde møde uoverkommelige Vanskeligheder at faae saadanne Forhold indrettede paa en hensigtsmæssig Maade.

Jeg maa endnu tillade mig nogle faa Bemærkninger med Hensyn til det Hovedspørgsmaal, her har været paa Bane, nemlig Spørgsmaalet om en Forening af de to Vaaben. En æret Taler har yttret Tvivl i denne Henseende, og en anden æret Taler har foruden den ærede Minister fremsat en bestemt Modstand mod den Tanke, Udvalgets Fleertal har vedkjendt sig, men jeg troer, at man i denne Henseende har gjort Uret ved deels at see hen til vor Historie og deels at see hen til andre Stater. Sagen er nemlig den, at det, der ligger til Grund for Udvalgets Fleertals Tanke, navnlig er, at vort Forsvarsvæsen nu paa Grund af Landets Indskrænkning og de Udviklinger, selve Værnet har modtaget, er kommet i en anden Stilling, end det tidligere har været, og end det maaskee er noget andet Sted. I de Stater, som have betydelige Flaader, optræde disse som selvstændigt virkende Værn. De kunne vel undertiden overføre Tropper og deslige, men i Almindelighed vedblive de dog at være et Værn, der arbejder for sig selv og udføre Diemed, som ere dem særegne, og i de enkelte Tilfælde, hvor der virkelig skulde finde en Samvirken Sted mellem begge Værn, har dette ogsaa altid i fremmede Lande medført store Vanskeligheder. Hos os har Forholdet været et lignende, dengang vi havde en stor Flaade; men saaledes som vi nu ere indskrænkede, og navnlig efterat deels Damp-Deels Pantserfartøier have gjort en heel Forandring i Krigsførelsen tilføjes, kunne vi i en meget mindre Grad end nogenstunde tidligere vente at benytte Flaaden som et selvstændigt Værn. Vi ere nu ganske anderle-

des end nogenstunde før henviste til, at vor Flaade og vor Hær saagodtsom paa ethvert Punkt maae tænkes samvirkende, og alle de Operationer, der udføres, blive altsaa ikke udførte af eet af disse Værn, men af dem begge i Forening. Dette har ved flere Leiligheder viist sig i vore sidste Krige, og jeg maa desværre tilføje, at jeg troer, at det ikke trods alle Bencægtelser kan fragaaes, at det i disse har været til Skade, at der var særlige Commandoer, hvoraf den ene var uafhængig af den anden. Der er vel opkastet Tvivl herom; men for dem, som have gjort sig bekendt med de forskjellige Actshæfter, der ere fremkomne i den Anledning, vil det ikke let kunne vedblive at være tvivlsomt, at denne deelte Commando har været til meget stor Skade. Det ærede Medlem for Holbæk Amts Afd. Valgkreds (Krabbe) har udtalt, at Feilen laa deri, at Ministerierne havde beholdt formegen Commando hjemme, og jeg vil paa ingen Maade modsiges, at der maaskee ogsaa har været en Feil i saa Henseende. Men dette er fuldkommen uafhængigt af det foreliggende Spørgsmaal. At den deelte Commando har medført Skade, er Noget for sig, og vi have troet, at dette for en væsentlig Deel vilde kunne afhjælpes, navnlig derved, at det Hele dannede eet Værn. Vilde de Herrer tænke sig, at man vilde sige: Artilleriet er et Vaaben for sig; det fordrer særegne Egenstaber og særegne Hensyn; det er et Vaaben, som føres paa en egen Maade og har en egen Uddannelse; derfor vilde vi udstille Artilleriet og sætte det under en egen Minister, da er det pænshyldigt for Enhver, at dette vilde være urimeligt. For mig staaer imidlertid Sagen saaledes, at Flaaden hos os har udviklet sig til en Stilling, hvori den vel ikke i fuldt saa høi Grad som Artilleriet, men dog væsentlig paa samme Maade, vil blive en integrerende Deel af det hele Forsvar, ligesom Artilleriet er det med Hensyn til den øvrige Hær, og derfor føres vi nødbændigvis hen imod den Tanke, at det Hele bør samles, saaledes at der, naar en Krig udbræder, er een samlet Tanke, som leder Operationerne, og som har Commandoen over den Landmagt og Sømagt, der skulle virke sammen. Hvad enten den Øverstcommanderende bliver Officeer af Hæren eller af Flaaden, maa der være en Mand, som sam-